

Sygn. akt XVII AmE 35/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia SO Małgorzata Wiliński
Protokolant –	sekr. sądowy Magdalena Ratajczyk

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2023 r. w Warszawie

na rozprawie

połączonych spraw z odwołania **zarządcy masy sanacyjnej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. w restrukturyzacji**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

I. na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 05 lipca 2022 r. znak: (...)(...)

II. na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 05 lipca 2022 r. znak: (...)(...)

I. w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 05 lipca 2022 r. znak: (...) (...):

1. oddala odwołanie,

2. zasądza od zarządcy masy sanacyjnej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. w restrukturyzacji na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720,00 (siedemset dwadzieścia) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

II. w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 05 lipca 2022 r. znak: (...) (...)

1. oddala odwołanie,

2. zasądza od zarządcy masy sanacyjnej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. w restrukturyzacji na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720,00 (siedemset dwadzieścia) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

SSO Małgorzata Wiliński

Sygn. akt XVII AmE 35/23

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 kwietnia 2023 r.

Decyzją z dnia 05 lipca 2022 r. zank (...) (...) (dalej też **decyzja I**) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki działając na podstawie art 168 pkt 1 oraz art. 169 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2021 r. poz. 610, z późn. zm.) w związku z art. 170 ust 1 i ust 2 pkt 1, art. 174 ust 1 ustawy oraz w związku z art. 52 ust 1, art. 59 pkt 1 ustawy OZE i § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019 (Dz. U. z 2017 r. poz. 1559) oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, z późn. zm.) i art. 90 ust. 1 ustawy orzekł, że (...) S.A. z siedzibą w W.:

1) nie przestrzegала za rok 2018, określonego w art. 52 ust. 1 ustawy o odnawialnych źródłach energii w zakresie, o którym mowa w art. 59 pkt 1 ustawy z uwzględnieniem § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019, obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego wydanych odpowiednio dla energii elektrycznej lub biogazu rolniczego, wytworzonych w instalacjach odnawialnego źródła energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej na zasadach określonych w art. 47 ustawy, w terminie do dnia 30 czerwca 2019 r.,

2) za niewywiązanie się z obowiązku opisanego w punkcie pierwszym na (...) S.A. z siedzibą w W. nałożył karę pieniężną w kwocie 6.223.346,20 zł to jest w wysokości (...) % przychodu uzyskanego przez ww. przedsiębiorcę w 2021 r. z działalności koncesjonowanej polegającej na obrocie energią elektryczną.

Odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej też **odwołanie I**) wniosła (...) S.A. zaskarżając ją w całości, zarzucając naruszenie:

1) przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 7 w zw. z art. 77 § 1 k.p.a. i art. 107 § 3 k.p.a. — poprzez nierozpoznanie w sposób wyczerpujący materiału dowodowego i pominięcie faktów powszechnie znanych, tj. nieuwzględnienie gwałtownego spadku cen praw majątkowych od połowy 2016 roku, który obejmował swoim okresem również 2018 rok,

2) przepisów prawa materialnego tj. art. 168 pkt 1 w zw. z art. 174 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i zastosowanie zbyt wysokiego wymiaru kary, z uwagi na:

- wypełnienie się przesłanek wymienionych w tych przepisach z uwagi na niewielką wagę u brak zamiaru naruszenia,

- dopełnienia w przeszłości obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw różnego rodzaju oraz uiszczenia zapłaty zastępczej, tzn. tego samego rodzaju, w następstwie którego ma być nałożona kara, zasadnym jest znaczne miarkowanie kary, a tym samym nałożenie kary o charakterze inkwizycyjnym,

- fakt, iż skutek wystąpienia zdarzenia wywołanego siłą wyższą, jakim jest panująca w Polsce i na świecie pandemia wirusa SARS-CoV-2, jak również wprowadzonego rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. (Dz. U. 2020, poz. 491) na obszarze Rzeczypospolitej stanu epidemii oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. 2020 poz. 522) doszło do poważnych ograniczeń w możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców w Polsce i na świecie,

- fakt, iż tendencja wzrostowa cen energii utrzymuje się ze względu na nadzwyczajną sytuację geopolityczną, spowodowaną wojną w Ukrainie, której skutkiem jest m.in. istotny wzrost kosztów surowców energetycznych, zaś drastyczne zmiany cen na rynku powodują, że zdolność finansowa przedsiębiorców jest coraz gorsza.

Mając na uwadze powyższe, w szczególności naruszenie przepisów postępowania mający istotny wpływ na wynik postępowania, stosownie do art. 479⁵³ k.p.c. odwołująca wniosła o:

- 1) uchylene zaskarżonej decyzji w całości,
- 2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym koszt zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

ewentualnie o:

- 1) zmianę zaskarżonej decyzji w części poprzez wymierzenie powodowi kary pieniężnej wysokości 0,001 % przychodu Powoda osiągniętego przez jego przedsiębiorstwo w 2021 r.,
- 2) zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 49-53 akt o sygn. XVII AmE 36/23).

Sprawa z odwołania od **decyzji I** początkowo prowadzona była pod sygn. akt XVII AmE 181/22, a następnie AmE 36/23.

Decyzją z dnia 05 lipca 2022 r. znak (...) (...) (dalej też **decyzja II**) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki działając na podstawie art 168 pkt 1 oraz art. 169 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2021 r. poz. 610, z późn. zm.) w związku z art. 170 ust 1 i ust 2 pkt 1, art. 174 ust 1 ustawy oraz w związku z art. 52 ust 1, art. 59 pkt 2 ustawy OZE i § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019 (Dz. U. z 2017 r. poz. 1559) oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, z późn. zm.) i art. 90 ust. 1 ustawy orzekł, że (...) S.A. z siedzibą w W.:

- 1) nie przestrzegają za rok 2018, określonego w art. 52 ust. 1 ustawy o odnawialnych źródłach energii w zakresie, o którym mowa w art. 59 pkt 2 ustawy z uwzględnieniem § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019, obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego wydanych odpowiednio dla energii elektrycznej lub biogazu rolniczego od dnia wejście w życie rozdziału 4 ustawy OZE tj. od dnia 01 lipca 2016 r., w instalacjach odnawialnego źródła energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej na zasadach określonych w art. 47 ustawy, w terminie do dnia 30 czerwca 2019 r.,
- 2) za niewywiązanie się z obowiązku opisanego w punkcie pierwszym na (...) S.A. z siedzibą w W. nałożył karę pieniężną w kwocie 1.099.058,51 zł to jest w wysokości (...) % przychodu uzyskanego przez ww. przedsiębiorcę w 2021 r. z działalności koncesjonowanej polegającej na obrocie energią elektryczną.

Odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej też **odwołanie II**) wniosła (...) S.A. zaskarżając ją w całości, zarzucając naruszenie:

- 1) przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 7 w zw. z art. 77 § 1 k.p.a. i art. 107 § 3 k.p.a. — poprzez nierozpoznanie w sposób wyczerpujący materiału dowodowego i pominięcie faktów powszechnie

znanych, tj. nieuwzględnienie gwałtownego spadku cen praw majątkowych od połowy 2016 roku, który obejmował swoim okresem również 2018 rok,

2) przepisów prawa materialnego tj. art. 168 pkt 1 w zw. z art. 174 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i zastosowanie zbyt wysokiego wymiaru kary, z uwagi na:

- wypełnienie się przesłanek wymienionych w tych przepisach z uwagi na niewielką wagę u brak zamiaru naruszenia,

- dopełnienia w przeszłości obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw różnego rodzaju oraz uiszczenia zapłaty zastępczej, tzn. tego samego rodzaju, w następnie którego ma być nałożona kara, zasadnym jest znaczne miarkowanie kary, a tym samym nałożenie kary o charakterze inkwizycyjnym,

- fakt, iż skutek wystąpienia zdarzenia wywołanego siłą wyższą, jakim jest panująca w Polsce i na świecie pandemia wirusa SARS-CoV-2, jak również wprowadzonego rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. (Dz. U. 2020, poz. 491) na obszarze Rzeczypospolitej stanu epidemii oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. 2020 poz. 522) doszło do poważnych ograniczeń w możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców w Polsce i na świecie,

- fakt, iż tendencja wzrostowa cen energii utrzymuje się ze względu na nadzwyczajną sytuację geopolityczną, spowodowaną wojną w Ukrainie, której skutkiem jest m.in. istotny wzrost kosztów surowców energetycznych, zaś drastyczne zmiany cen na rynku powodują, że zdolność finansowa przedsiębiorców jest coraz gorsza.

Mając na uwadze powyższe, w szczególności naruszenie przepisów postępowania mający istotny wpływ na wynik postępowania, stosownie do art. 479⁵³ k.p.c. odwołująca wniosła o:

1) uchylenie zaskarżonej decyzji w całości,

2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym koszt zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

ewentualnie o:

1) zmianę zaskarżonej decyzji w części poprzez wymierzenie powodowi kary pieniężnej wysokości 0,001 % przychodu Powoda osiągniętego przez jego przedsiębiorstwo w 2021 r.,

2) zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 46-50 akt o sygn. XVII AmE 35/23).

Sprawa z odwołania od **decyzji II** początkowo prowadzona była pod sygn. akt XVII AmE 180/22, a następnie AmE 35/23.

W toku postępowań sądowych wywołanych powyższymi odwołaniami, w dniu 25 stycznia 2023 r., Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie obwieścił, iż postanowił m.in. otworzyć postępowania sanacyjne dłużnika (...) S.A., odebrać zarząd własny dłużnikowi i wyznaczyć zarządcę (vide obwieszczenie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego k. 62 akt XVII AmE 35/23). Powyższe skutkowało w obu sprawach tj. w sprawie pierwotnie prowadzonej pod sygn. akt XVII AmE 180/22 (k. 63) i XVII AmE 181/22 (k. 68) wydaniem w dniu 31 stycznia 2023 r. postanowienia, mocą którego Sąd:

1. na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. zawiesił postępowanie,
2. na podstawie art. 174 § 3 k.p.c. wezwał zarządcę w postępowaniu restrukturyzacyjnym do udziału w sprawie ,
3. na podstawie art. 180 § 1 pkt 5) lit d) podjął zawieszono postępowanie.

W konsekwencji, mając na uwadze treść zarządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej z dnia 19 czerwca 2019 r. (Dz.Urz.MS z 2019 r. poz. 138), na podstawie:

- § 131 – wobec zawieszenia postępowania w oparciu o art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. określono dotychczasowe numery spraw w rep. AmE,

- § 80 – wobec podjęcia postępowania zawieszono sprawę wpisano pod nowy numer, odpowiednio AmE 35/23 i AmE 36/23.

Oba opisane powyżej postanowienia zostały doręczone pełnomocnikowi pozwanego (sygn. akt XVII AmE 35/23 k. 71, AmE 36/23 k. 73), zarządcy (sygn. akt AmE 35/23 k. 70, AmE 36/23 k. 74) oraz bezpośrednio także pierwotnie występującej w charakterze strony odwołującej (...) S.A. (sygn. akt AmE 35/23 k. 100). Postanowienia w pkt 1 nie zostały zaskarżone.

Wydane rozstrzygnięcia miały ten skutek, że wyniku wezwania zarządca masy sanacyjnej stał się stroną postępowania. Wezwanie zarządcy do udziału w sprawie wiąże się z treścią art. 311 ustawy Prawo restrukturyzacyjne z dnia 15 maja 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 978), w myśl którego postępowania sądowe dotyczące masy sanacyjnej mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez zarządcę albo przeciwko niemu. Postępowania te zarządca prowadzi w imieniu własnym na rzecz dłużnika. Oznacza to, że dłużnik nie może być stroną żadnego postępowania sądowego dotyczącego majątku wchodzącego w skład masy sanacyjnej, a stroną zastępczą takiego postępowania może być tylko zarządca. Zarządca działa w imieniu własnym (suo nomine), lecz na rzecz masy sanacyjnej. W postępowaniu jest stroną w znaczeniu formalnym (procesowym), w znaczeniu materialnym natomiast stroną nadal jest sam dłużnik.

Postanowieniem z dnia 16 lutego 2023 r. sprawa prowadzona pod sygn. akt XVII AmE 36/23 została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą prowadzoną pod sygn. akt XVII AmE 35/23 (vide postanowienie k. 90 sygn. akt XVII AmE 36/23).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 10 sierpnia 2012 r. znak: (...) została udzielona (...) S.A. z siedzibą w W. koncesja na obrót energią elektryczną na okres od dnia 11 września 2013 r. do dnia 11 września 2023 r.

Dowód: okoliczności bezsporne wynikające z treści uzasadnienia decyzji I i decyzji II

W dniu 30 sierpnia 2019 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki opublikował na stronie internetowej Urzędu Regulacji Energetyki wezwanie do przekazania informacji na temat sprzedaży energii elektrycznej w latach 2017 – 2018 oraz realizacji obowiązku w zakresie uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego.

Dowód: okoliczności bezsporne wynikające z treści uzasadnienia decyzji I i decyzji II

wydruk ze strony internetowej k. 5 akt administracyjnych załączonych do sprawy sygn.. 35/23 i 36/23

W odpowiedzi na wezwanie pismem datowanym na dzień 19 czerwca 2020 r. (...) S.A. przesała uzupełnioną ankietę OZE dotyczącą sprzedaży energii elektrycznej w latach 2018 – 2019. Przedstawione informacje zostały następnie uzupełnione pismem z dnia 17 lipca 2020 r.

Z przedstawionych wyjaśnień wynikało, że spółka w 2018 r. dokonała sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym w ilości 637.863,986 MWh, z wyłączeniem energii elektrycznej do odbiorców przemysłowych, o których mowa w art. 52 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2021 r. poz. 610, z późn. zm.).

dowód: pismo z dnia 19 czerwca 2020 r. wraz z załącznikami k. 12-13 akt administracyjnych załączonych do sprawy sygn.. 35/23 i 36/23,

pismo z dnia 17 lipca 2020 r. wraz z załącznikami k. 14-22 akt administracyjnych załączonych do sprawy sygn.. 35/23 i 36/23,

(...) S.A. za okres od dnia 01 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. nie przedstawiła Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej, ani nie uiszczyła opłaty zastępczej na konto Narodowego Funduszu Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej.

Dowód: okoliczności bezsporne

Pismem z dnia 22 listopada 2021 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zawiadomił (...) S.A. o wszczęciu postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej w związku z ujawnieniem możliwości niezrealizowania w 2018 r. obowiązku w zakresie uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej z biogazu rolniczego do dnia wejścia w życie rozdziału 4 z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, względnie uiszczenia stosowanej opłaty zastępczej.

Dowód: zawiadomienia o wszczęciu postępowania k. 23-26 akt administracyjnych załączonych do akt o sygn.

XVII AmE 35/23.

Pismem z dnia 22 listopada 2021 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zawiadomił (...) S.A. o wszczęciu postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej w związku z ujawnieniem możliwości niezrealizowania w 2018 r. obowiązku w zakresie uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej z biogazu rolniczego.

Dowód: zawiadomienia o wszczęciu postępowania k. 23-26 akt administracyjnych załączonych do akt o sygn.

XVII AmE 36/23.

W treści przywołanych pism poinformowano spółkę, że uwzględniając sprzedaż energii elektrycznej odbiorcom końcowym w 2018 r. w ilości 637.863,986 MWh, z wyłączeniem energii elektrycznej sprzedanej do odbiorców przemysłowych, była ona obowiązana do realizacji obowiązku o jakim mowa w art. 52 ust. 2 pkt 1 ustawy o odnawialnych źródłach energii za okres od dnia 01 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.:

- w zakresie obowiązku, o którym mowa w art. 52 ust. 1 ustawy w zakresie, o którym mowa w § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019 (Dz. U. z 2017 r. poz. 1559) w ilości 2.817,817 MWh;

- w zakresie obowiązku, o którym mowa w art. 52 ust. 1 ustawy w zakresie, o którym mowa w § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019 (Dz. U. z 2017 r. poz. 1559) w ilości 98.623,597 MWh;

Dowód: zawiadomienia o wszczęciu postępowania k. 23-26 akt administracyjnych załączonych do akt o sygn.

XVII AmE 35/23 i 36/23.

Ponadto pismami tymi (...) S.A. została m.in. wezwana do przedstawienia w terminie 14 dni wszelkich dokumentów pozwalających na ustalenie sytuacji finansowej, w tym w szczególności bilansu oraz rachunku zysków i strat za ostatni rok podatkowy oraz oświadczenia o wysokości przychodu uzyskanego w 2020 r. z działalności koncesjonowanej polegającej na obrocie energią elektryczną.

Dowód: zawiadomienia o wszczęciu postępowania k. 23-26 akt administracyjnych załączonych do akt o sygn.

XVII AmE 35/23 i 36/23.

W formularzu w sprawie opłaty koncesyjnej za rok 2021 r. w odniesieniu (...) S.A. wskazano, że przychody z działalności objętej koncesją wyniosły (...) zł.

Dowód: okoliczności bezsporne wynikające z treści uzasadnienia decyzji I i II

W sprawie realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 52 ust. 1 ustawy o odnawialnych źródłach energii za 2018 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki ogłosił informację z dnia 01 lutego 2019 r. W jej treści wskazano, że w świetle brzmienia art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2018 r. poz. 2389 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą OZE”, jednostkowa opłata zastępcza dla świadectw pochodzenia o których mowa w art. 59 pkt 1 ustawy OZE, tzw. świadectw „zielonych”, wynosi w danym roku kalendarzowym 125 % rocznej ceny średnioważonej praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia innych niż wydanych dla energii elektrycznej z biogazu rolniczego wytworzonej od dnia wejścia w życie rozdziału 4 ustawy OZE, publikowanej zgodnie z art. 47 ust. 3 pkt 2 tej ustawy, jednakże nie więcej niż 300,03 złotych za 1 MWh (Ozjo), natomiast jednostkowa opłata zastępcza dla świadectw pochodzenia o których mowa w art. 59 pkt 2 ustawy OZE, tzw. świadectw „błękitnych”, wynosi w danym roku kalendarzowym 125 % rocznej ceny średnioważonej praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia wydanych dla energii elektrycznej z biogazu rolniczego wytworzonej od dnia wejścia w życie rozdziału 4 ustawy OZE, publikowanej zgodnie z art. 47 ust. 3 pkt 2 ustawy, jednakże nie więcej niż 300,03 złotych za 1 MWh (Ozjb).

Zgodnie z art. 47 ust. 2 ustawy OZE, podmiot, o którym mowa w art. 52 ust. 2 ustawy OZE (przedsiębiorstwo energetyczne, odbiorca końcowy, odbiorca przemysłowy oraz towarowy dom maklerski lub dom maklerski), obowiązany jest do wykonania obowiązku określonego w art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy OZE - tj. do uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia lub świadectwa pochodzenia biogazu rolniczego, w przypadku, gdy którakolwiek z średnioważonych cen praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego będzie niższa od wartości jednostkowej opłaty zastępczej określonej w art. 56 ustawy OZE.

W dniu 2 stycznia 2019 r., stosownie do art. 47 ust. 3 pkt 2 ustawy OZE, (...) S.A. opublikowała na swojej stronie internetowej:

- 1) roczną cenę średnioważoną praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia „zielonych”, tj. innych niż wydanych dla energii elektrycznej z biogazu rolniczego wytworzonej od dnia wejścia w życie rozdziału 4 ustawy OZE,
- 2) roczną cenę średnioważoną praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia „błękitnych”, tj. wydanych dla energii elektrycznej z biogazu rolniczego wytworzonej od dnia wejścia w życie rozdziału 4 ustawy OZE - które obowiązują w 2019 r.

Roczna cena średnioważona praw majątkowych obowiązująca w roku 2019, wynikająca ze świadectw pochodzenia „zielonych” nie przekracza wartości jednostkowej opłaty zastępczej (Ozjo), obliczonej w wyżej wskazany sposób. Powyższe powoduje, że podmioty objęte dyspozycją art. 52 ust. 2 ustawy OZE, obowiązane są do realizacji obowiązku,

o którym mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy OZE (w zakresie tzw. obowiązku „zielonego”), za rok 2018, w okresie od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 30 czerwca 2019 r. (oraz za rok 2019 w okresie od dnia 1 lipca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r.), wyłącznie w drodze uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia „zielonych”. Natomiast, w odniesieniu do realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy OZE (w zakresie tzw. obowiązku „błękitnego”) należy wskazać, że roczna cena średnioważona praw majątkowych wynikających ze świadectw „błękitnych”, obowiązująca w roku 2019 jest większa niż wartość jednostkowej opłaty zastępczej (Ozjb). Biorąc powyższe pod uwagę, o możliwości realizacji tzw. obowiązku „błękitnego” za pomocą opłaty zastępczej za rok 2018 w okresie od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 30 czerwca 2019 r. (oraz za rok 2019 w okresie od dnia 1 lipca 2019 r. do dnia 31 grudnia 2019 r.), decydować będzie miesięczna cena średnioważona praw majątkowych wynikających ze świadectw „błękitnych”, o której mowa w art. 47 ust. 3 pkt 1 ustawy OZE obowiązująca w dacie faktycznej realizacji tego obowiązku – tj. wniesienia (uiszczenia) opłaty zastępczej na rachunek bankowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Dowód: informacja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki k. 3-4 akt administracyjnych załączonych do akt sygn. XVII AmE 35/23 i 36/23

W dniu 25 stycznia 2023 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie obwieścił, iż postanowił otworzyć postępowania sanacyjne dłużnika (...) S.A., odebrać zarząd własny dłużnikowi i wyznaczyć zarządcę.

Dowód: obwieszczenie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego k. 62 akt XVII AmE 35/23).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o twierdzenia przedstawione w decyzji I i II przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w zakresie odnoszącym się do posiadanej przez (...) S.A. koncesji na obrót energią elektryczną oraz wysokości przychodu z tytułu działalności koncesjonowanej. Informacje te nie były kwestionowane przez stronę przeciwną. W pozostałym zakresie Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach administracyjnych, mając na uwadze normę art. 229 i 230 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W sprawie zastosowanie miała ustawa o odnawialnych źródłach energii z dnia 20 lutego 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 478). W myśl art. 52 ust. 1 tej ustawy przedsiębiorstwo energetyczne, odbiorca końcowy, odbiorca przemysłowy oraz towarowy dom maklerski lub dom maklerski, są obowiązane:

(i) uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi URE świadectwo pochodzenia lub świadectwo pochodzenia biogazu rolniczego wydane odpowiednio dla energii elektrycznej lub biogazu rolniczego, wytworzonych w instalacjach odnawialnego źródła energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej lub na podstawie ustawy - Prawo energetyczne, lub

(ii) uiścić opłatę zastępczą.

Opłata zastępcza na mocy art. 68 ustawy stanowi przychód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i uiszcza się ją na rachunek bankowy tego funduszu w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku, za poprzedni rok kalendarzowy.

Ponadto zgodnie z art. 47 ust. 2 w/w podmioty zobowiązane są do uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwo pochodzenia lub świadectwo pochodzenia biogazu rolniczego w przypadku, gdy którakolwiek z średnioważonych cen praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego będzie niższa od wartości jednostkowej opłaty zastępczej określonej w art. 56 ustawy. Sytuacja taka wystąpiła w roku 2018 r. i 2019 r. w odniesieniu do obowiązku, o którym mowa w art. 52 ust. 1 ustawy.

W zakresie obowiązku o jakim mowa w art. 59 pkt 1 ustawy z uwzględnieniem § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej

z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019 (Dz. U. z 2017 r. poz. 1559) za rok 2018 r. jego wykonanie przy pomocy uiszczenia opłaty zastępczej zostało wyłączone z uwagi na zaistnienie przesłanek o jakich mowa w art. 47 ust. 2 ustawy.

W zakresie o jakim mowa w art. 59 pkt 2 ustawy z uwzględnieniem § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Energii z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019 (Dz. U. z 2017 r. poz. 1559) roczne ceny średnioważone praw majątkowych wynikających ze świadectw błękitnych były większe niż wartość jednostkowej opłaty zastępczej. Wobec tego o możliwości realizacji obowiązku za rok 2018 r. poprzez wniesienie opłaty zastępczej decydowała miesięczna cena średnioważona praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z biogazu rolniczego od dnia wejścia w życie rozdziału 4 ustawy, o której mowa w art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy obowiązująca w dacie faktycznej realizacji tego obowiązku tj. wniesienia opłaty zastępczej.

Uwzględniając treść zarzutów odwołania Sąd uznał, że w sprawie bezsporna była ilość brakującej energii elektrycznej niezbędnej do realizacji przez odwołującą spółkę obowiązku wynikającego z art. 52 ust. 1 ustawy. Jak wynikało z wypełnionych przez odwołującą ankiet, w 2018 r. spółka dokonała sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych, z wyłączeniem energii elektrycznej sprzedanej do odbiorców przemysłowych, o których mowa w art. 52 ust. 2 pkt 1 ustawy, w ilości 637.863,986 MWh, z czego łączna ilość energii objętej obowiązkami w zakresie uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia wynosiła 563.563,412 MWh. W związku z powyższym przedsiębiorca był obowiązany do realizacji obowiązku, o którym mowa:

- w art. 52 ust. 1 ustawy z uwzględnieniem § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Energii w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019 za rok 2018 w ilości 98.623,597 MWh (**decyzja I**), oraz .

- w art. 52 ust. 1 ustawy z uwzględnieniem § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Energii w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018-2019 za rok 2018 w ilości 2.817,817 MWh (**decyzja II**).

Przedmiot konfliktu koncentrował się natomiast w zakresie odnoszącym się do prawa materialnego, na zarzucie naruszenia art. 168 pkt. 1 w zw. z art. 174 pkt 1 ustawy poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i zastosowanie zbyt wysokiego wymiaru kary z uwagi na:

- wypełnienie się przesłanek wymienionych w tych przepisach z uwagi na niewielką wagę i brak zamiaru naruszenia,
- dopełnienie w przeszłości obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw różnego rodzaju oraz uiszczenia zapłaty zastępczej, tzn. tego samego rodzaju, wobec czego zdaniem strony zasadnym jest znaczne miarkowanie kary,
- fakt, iż skutek wystąpienia zdarzenia wywołanego siłą wyższa, jakim jest panująca w Polsce i na świecie pandemia wirusa SARS-CoV-2, jak również wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. (Dz. U. 2020, poz. 491) na obszarze Rzeczypospolitej stanu epidemii oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. 2020 poz. 522) doszło do poważnych ograniczeń w możliwości prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców w Polsce i na świecie,
- fakt, iż tendencja wzrostowa cen energii utrzymuje się ze względu na nadzwyczajną sytuację geopolityczną, spowodowaną wojną w Ukrainie, której skutkiem jest m.in. istotny wzrost kosztów surowców energetycznych, zaś drastyczne zmiany cen na rynku powodują, że zdolność finansowa przedsiębiorców jest coraz gorsza.

Poniżej Sąd przedstawia swoje stanowisko, co do wyżej wymienionych okoliczności.

Odpowiedzialność za niedopełnianie obowiązków określonych w art. 52 ustawy o odnawialnych źródłach energii ma charakter odpowiedzialności obiektywnej. Tym samym nie wymaga wykazania winy umyślnej lub nieumyślnej karanego podmiotu (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2008 r. sygn. akt III SK 6/08 opubl. Legalis nr 212543 i powołane tam orzecznictwo). Charakterystyczne dla tego typu odpowiedzialności jest jej oderwanie od konieczności stwierdzenia winy i innych okoliczności sprawy, wystarczy jedynie ustalenie samego faktu naruszenia prawa lub wymogów decyzji administracyjnej. Odpowiedzialność obiektywna wiąże więc powstanie odpowiedzialności wyłącznie z zaistnieniem zdarzenia, które kwalifikowane jest przez ustawę jako naruszenie obowiązujących norm prawnych. Oznacza to, że dla nałożenia kary wystarczy stwierdzenie obiektywnego stanu niezgodności zachowania adresata z treścią normy. Natomiast dopiero gdy dochodzi do nałożenia kary pieniężnej, konieczne jest uwzględnienie różnego rodzaju elementów o charakterze subiektywnym, składających się na podmiotową stronę odpowiedzialności zagrożonej dolegliwymi karami pieniężnymi (art. 174 ust. 1 ustawy). Dlatego też Prezes Urzędu słusznie uznał, że sama okoliczność braku przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego wydanych odpowiednio dla energii elektrycznej lub biogazu rolniczego/ nieuiszczenie opłaty zastępczej, stanowi asumpt do nałożenia kary.

W stanie omawianej sprawy, z uwagi na przedstawione zarzuty, należało dodatkowo mieć na uwadze, że odpowiedzialność obiektywna wynikająca z art. 168 ustawy nie oznacza, że w każdym przypadku zaniechania obowiązkom ustawowym dojdzie do karania. Na przedsiębiorcę nie można nałożyć kary pieniężnej, jeżeli naruszenie obowiązków nie było rezultatem jego zachowania (działania lub zaniechania), lecz niezależnych od niego, pozostających poza jego kontrolą okoliczności o charakterze zewnętrznym. Taka sytuacja zdaniem odwołującej miała miejsce. W odwołaniu wskazano m.in. że na skutek panującej pandemii, której skutkiem było wprowadzenie nowych regulacji prawnych, doszło do poważnych ograniczeń w możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, co miało wpływ na sytuację ekonomiczną strony, której obroty gwałtownie spadły. Ponadto strona odwołująca odnosiła się do wprowadzonych zmian legislacyjnych ustawy o odnawialnych źródłach energii, które miały wpływ na oczekiwania przedsiębiorców co do ceny praw majątkowych oraz na system aukcyjny. W tej sytuacji (...) S.A. nie była w stanie przewidzieć zmian na rynku energetycznym, poniosła straty na ogromną skalę, co wpłynęło na pogorszenie wyniku finansowego.

Powyższe twierdzenia strony stanowiły także kanwę zarzutów procesowych.

Wobec powyższego Sąd w pierwszej kolejności wskazuje, że podniesione w tym zakresie zarzuty naruszenia art. 7, 77 § 1 i 107 § 3 k.p.a. nie miały wpływu na wydanie rozstrzygnięcia. Oczywiście nie ulega wątpliwości, że organ administracyjny przed wydaniem decyzji powinien w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy. Zaniechanie tym obowiązkom mogłoby mieć jednak wpływ na wynik postępowania sądowego tylko o tyle, o ile prowadziłyby do uchylenia zaskarżonej decyzji. Natomiast uchylenie decyzji w całości lub w części następuje wyjątkowo. Co do zasady dotyczy to sytuacji, w których występuje istotna wadliwość decyzji, która w postępowaniu administracyjnym uzasadniałaby stwierdzenie jej nieważności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 29 maja 1991 r., sygn. akt III CRN 120/91, opubl. OSNCP 1992, Nr 5, poz. 87; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 1999 r., sygn. akt I CKN 351/99, opubl. OSNC 2000, Nr 3, poz. 47). Uchylenie decyzji w całości powinno zatem nastąpić wówczas, gdy wydanie jej nastąpiło bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa materialnego, jak i również wtedy, gdy została ona skierowana do podmiotu niebędącego stroną w sprawie, a także gdy dotyczy sprawy już poprzednio rozstrzygniętej inną decyzją ostateczną. Podstawą do uchylenia decyzji Prezesa Urzędu jest także potrzeba dokonania w całości niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2009 r., sygn. akt III SK 5/09, opubl. LEX nr 794890). Jeżeli nie zachodzą wskazane podstawy do uchylenia decyzji, to Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów obowiązany jest na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego dokonać własnych ustaleń faktycznych i prawnych. Przede wszystkim Sąd nie ogranicza się jedynie do sprawdzenia prawidłowości postępowania administracyjnego. Przed sądem powszechnym sprawa rozpoznawana jest według reguł kontradiktoryjnego postępowania cywilnego, a przedmiotem nie jest kontrola

legalności decyzji administracyjnej, jak to ma miejsce przed sądem administracyjnym. Celem postępowania sądowego jest więc merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem jest spór między stronami powstający dopiero po wydaniu decyzji przez Prezesa Urzędu. Do Sądu ostatecznie należy zastosowanie odpowiedniej normy prawa materialnego, na podstawie wyjaśnienia podstawy faktycznej, obejmującej wszystkie elementy faktyczne przewidziane w hipotezie tej normy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2021 r., sygn. akt I NSKP 7/21, opubl. Lex nr 3225327). Sąd zobowiązany jest więc do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązku stron w postępowaniu dowodowym (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 lutego 2007 r., sygn. akt VI ACa 952/06, niepubl.).

W omawianej sprawie oznacza to, że Prezes Urzędu obowiązany był przedstawić dowody stanowiące podstawę nałożenia kary pieniężnej na spółkę tj. dowody wykazujące: (i) ilość świadectw pochodzenia, które powinny zostać przedstawione do umorzenia (ewentualnie wysokość opłaty zastępczej), (ii) że świadectwa takie nie zostały umorzone, (iii) powtarzalność naruszeń, (iv) korzyści finansowe możliwe do uzyskania z tytułu naruszenia. Na Prezesie Urzędu spoczywa tym samym ciężar obrony ustaleń faktycznych leżących u podstaw podjętego rozstrzygnięcia. Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną nie miał natomiast obowiązku poszukiwania dowodów na to, czy w sprawie zachodzą nadzwyczajne, pozaustawowe okoliczności wyłączające odpowiedzialność podmiotu. Ciężar w tym zakresie, w tym w toku postępowania sądowego, spoczywał na stronie, która z określonych twierdzeń wywodzi skutki prawne. Oznacza to, że jeżeli strona odwołująca chciała wykazać, że nie zachodziły podstawy do jej karania, powinna przedsięwziąć w tym zakresie stosowną inicjatywę dowodową. Niewystarczające było samo powoływanie się na trudną sytuację finansową. Konieczne było udowodnienie okoliczności, które wpłynęły w sposób bezpośredni na stan majątkowy spółki, a następnie wynikający z nich związek przyczynowy prowadzący do zaniechania przedstawienia świadectw do umorzenia (nieuiszczenia opłaty zastępczej). Obowiązek ten w szczególności aktualizuje się w sytuacji, w której strona przeciwna przeczy ewentualnym twierdzeniom przedstawionym w tym zakresie. Natomiast(...)S.A. nie przedstawiła na okoliczności mające ekskulpować jej odpowiedzialność żadnych dowodów. Nie zostały przedstawione żadne wnioski dowodowe pozwalające na odmienną ocenę stanu faktycznego sprawy. W szczególności nie przedstawiono żadnych wniosków dowodowych mających wykazać, że okoliczności wskazane w uzasadnieniu odwołania I i II stanowiły przeszkodę dla wywiązania się z obowiązków ustawowych. Sąd nie mógł w tym zakresie oprzeć się jedynie na samych twierdzeniach spółki. Aby doszło do wyłączenia jej odpowiedzialności, a w konsekwencji uchylecia wydanych decyzji, konieczne było zaferowanie stosownych dowodów, nie wykluczając dowodu z opinii biegłego, który mógłby w tym zakresie dostarczyć wiadomości specjalnych.

Sąd w niniejszym składzie przychyła się do poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 05 lutego sygn. akt III SK 36/14 (opubl. Legalis nr 1187402), przytoczonego w uzasadnieniu odwołania I i II, że w sprawach z odwołania od decyzji regulatora rynku nakładających kary pieniężne z tytułu naruszenia obowiązków wynikających z mocy ustawy lub decyzji, należy zapewnić przedsiębiorcom wyższy poziom sądowej ochrony praw, zaś zasady sądowej weryfikacji prawidłowości orzeczenia organu regulacji w zakresie dotyczącym kary pieniężnej powinny odpowiadać wymogom analogicznym do tych, jakie obowiązują sąd orzekający w sprawie karnej. Przedsiębiorstwo energetyczne może więc uniknąć kary, gdy wykáže, że obiektywne okoliczności danej sprawy uniemożliwiają mu przypisanie odpowiedzialności za naruszenia przepisów ustawy, z uwagi na podjęte przez to przedsiębiorstwo działania o charakterze ostrożnościowo-prewencyjnym. Przywołane orzeczenie stanowi przejaw linii orzeczniczej zmierzającej do złagodzenia obiektywnego charakteru odpowiedzialności administracyjnej i zapewnienia poszanowania w krajowym porządku prawnym standardów w zakresie odpowiedzialności represyjnej. W konsekwencji przedsiębiorca może uniknąć kary, gdy wykáže, że obiektywne okoliczności danej sprawy uniemożliwiają mu przypisanie odpowiedzialności za naruszenia przepisów ustawy. W omawianych sprawach (...) S.A. nie zdołała jednak wykazać (wbrew spoczywającemu na niej w tym zakresie ciężarowi dowodu w rozumieniu art. 6 k.c.), aby zachodziły obiektywne okoliczności uniemożliwiające przypisanie odpowiedzialności za niewykonanie obowiązków nałożonych nań ustawą o odnawialnych źródłach energii. Odwołująca, celem wykazania braku zawinienia, powinna była udowodnić, że dołożyła należytej staranności i przedsięwzięła stosowne działania celem realizacji obowiązków prawnych (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z dnia 22 stycznia 2020 r. sygn. akt I NSK 76/18, opubl. Legalis nr 2278721). Żadna inicjatywa dowodowa nie została w tym zakresie podjęta, a spółka ograniczyła

się jedynie do przedstawienia w uzasadnieniu odwołania I i II argumentów, które w jej subiektywnym przekonaniu przyczyniły się do pogorszenia stanu finansowego. Same twierdzenia strony nie mogły stanowić podstawy ustaleń w tym zakresie, w szczególności Sąd nie mógł określić w jakim stopniu nastąpiło pogorszenie sytuacji majątkowej strony, co miało wpływ na obniżenie jej możliwości finansowych, a dalej że okoliczności te w sposób bezpośredni przełożyły się na brak możliwości uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej, względnie uiszczenia opłaty zastępczej. Zauważyć przy tym trzeba, że wbrew twierdzeniom strony, okoliczności przytoczone w odwołaniu I i II w zakresie ich wpływu na stan finansów spółki, a dalej niemożność wywiązania się z obowiązków nałożonych ustawą o odnawialnych źródłach, nie stanowią faktów notoryjnych tj. niewymagających przeprowadzenia dowodu. Nie jest natomiast rzeczą sądu dodatkowe precyzowanie wniosków za stronę, zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Sąd nie jest też zobowiązany do przeprowadzania z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Postępowanie prowadzone przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oparte jest o zasadę kontrydiktoryjności. Tym samym w postępowaniu tym obowiązek przedstawienia faktów spoczywa na stronach zgodnie z art. 3 k.p.c., a ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy spoczywa na stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne.

Oczywiście rację ma strona odwołująca, że co do zasady przyjmuje się, że powszechnie znane są wydarzenia historyczne, polityczne, zjawiska przyrodnicze, procesy ekonomiczne lub zdarzenia normalnie i zwyczajnie zachodzące w określonym miejscu i czasie. Niewątpliwie takimi faktami jest wystąpienie pandemii COVID-19 i wybuch wojny na Ukrainie, oraz związane z tym „procesy ekonomiczne” w ogólnym znaczeniu tj. wzrost cen, utrudnienia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej itp. Natomiast wpływ tych okoliczności na konkretny podmiot i ich przełożenie na jego sytuację finansową wymaga już wykazania, w tym w kontekście związku przyczynowo – skutkowego. Wiązać się z tym musi, jak już podkreślono wyżej, stosowna inicjatywa dowodowa.

W konsekwencji zarzuty przedstawione w omawianym zakresie nie mogły wywołać oczekiwanego przez stronę skutku tj. prowadzić do uchylenia zaskarżonej decyzji.

Analiza wniesionych odwołań I i II wskazuje nadto, że podnoszą przez stronę okoliczności, które miały w jej ocenie wpływ na stan finansowy, powinny zostać uwzględnione przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, a dalej Sąd, przy określeniu wysokości kary.

Wobec tego Sąd w pierwszej kolejności poddał pod rozważenie, czy wysokość wymierzonej kary odpowiada wytycznym określonym w art. 174 ust. 1 ustawy tj. czy ustalając wysokość kary pieniężnej organ uwzględnił zakres naruszeń, powtarzalność naruszeń lub korzyści finansowe możliwe do uzyskania z tytułu naruszenia. Ocena w tym zakresie, wobec ewentualnych żądań odwołania I i II tj. zmniejszenie wymierzonej kary do 0,001 % przychodu spółki, powiązana musiała być z wytycznymi wymiaru tej kary określonymi w art. 170 ustawy.

Po pierwsze zgodnie z art. 170 ust. 2 ustawy wysokość kary pieniężnej za naruszenie obowiązków wynikających z art. 52 ustawy nie może być niższa od kwoty obliczonej w ten sposób, że stanowi ona mnożnik współczynnika 1.3 oraz różnicy pomiędzy opłatą zastępczą, obliczoną zgodnie z art. 56 i uiszczoną opłatą zastępczą. Brzmienie tego przepisu wskazuje, że ustawodawca przewidział w nim sankcję w ściśle, minimalnej określonej wysokości. Z kolei w ust. 1 art. 170 ustawy określono jej wysokość maksymalną wskazując, że wysokość kary pieniężnej, jeżeli kara jest związana z działalnością gospodarczą wykonywaną na podstawie koncesji albo wpisu do rejestru działalności regulowanej, nie może być wyższa niż 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z prowadzonej działalności koncesjonowanej albo działalności wykonywanej na podstawie wpisu do rejestru działalności regulowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. W tak określonych granicach powinna być wymierzona kara przy uwzględnieniu wytycznych, o których mowa w art. 174 ust. 1 ustawy tj. zakresu naruszeń, powtarzalność naruszeń lub korzyści finansowe możliwych do uzyskania z tytułu naruszenia. Inaczej ujmując Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, a także Sąd, władni są miarkować karę administracyjną, ale jedynie w granicach jej minimalnej i maksymalnej wysokości określonej na podstawie przywołanych przepisów.

W treści uzasadnienia decyzji I i II wskazano, że informacje znajdujące się w formularzu opłaty koncesyjnej z dnia 13 kwietnia 2022 r. zawierające rozliczenie przychodu osiągniętego w roku 2021 r. z działalności objętej koncesją, określały przychód z działalności koncesjonowanej (...) S.A. na (...)zł. Okoliczność ta nie była kwestionowana przez stronę odwołującą, a tym samym mając na uwadze normę art. 229 k.p.c. i art. 230 k.p.c. Sąd uznał ją za bezsporną i na podstawie twierdzeń pozwanego poczynił ustalenia faktyczne w tym zakresie.

Oznacza to, że w omawianych sprawach kara minimalna obliczona według wzoru z art. 170 ust. 2 ustawy [1.3 (opłata zastępcza, obliczona zgodnie z art. 56 ustawy - uiszczona opłata zastępcza)] wynosiła:

- w odniesieniu do decyzji I – 1.3 (4.787.189,39 zł) = 6.223.346,20 zł,

- w odniesieniu do decyzji II – 1.3 (845.429,63 zł) = 1.099.058,51 zł.

Zaznaczyć przy tym należy, iż wysokość opłat zastępczych ustalonych w decyzji I i II nie była w rozpoznawanych sprawach sporna.

Przedstawione wyliczenia wskazują, że w przypadku kar nałożonych decyzją I i II Prezes Urzędu Regulacji Energetyki określił je na minimalnym ustawowym poziomie. W tej sytuacji niedopuszczalne jest dalsze obniżenie tych kar, niezależnie od podnoszonych przez stronę podstaw i okoliczności. Ani pozwany Prezes, ani Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, nie mają możliwości miarkowania wysokości kary poniżej pułapu określonego w przepisach (por. wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 4 kwietnia 2017 r. sygn. akt XVII AmE 91/16, opubl. Legalis nr 1751987).

Maksymalny wymiar kary w odniesieniu do zaniechania obowiązków określonym w decyzji I i II wynosił (...) zł. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki nie podwyższył jednak żadnej z wymierzonych kar powyżej progu minimalnego. Wskazuje to, że określając wysokość kary Organ uwzględnił wytyczne z art. 174 ustawy tj. zakres naruszeń, powtarzalność naruszeń lub korzyści finansowe możliwe do uzyskania z tytułu naruszenia, uznając że te przemawiają za nałożeniem kar w najniższej możliwej wysokości. Warto dodać, że wyliczenie zawarte w art. 174 ustawy stanowi jedyne okoliczności, które w ramach przyznanego luzu decyzyjnego, powinien uwzględnić Prezes Urzędu. Tym samym rację ma pozwany wskazując, że ograniczenia związane z panującą pandemią oraz tendencja wzrostowa cen energii, nie mają bezpośredniego wpływu na wysokość kar pieniężnych.

Na zakończenie przedstawionego wywodu wskazać można, że na mocy normy art. 174 ust. 2 ustawy istnieje możliwość odstąpienia od wymierzenia kary, jeżeli zakres naruszeń jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek, zanim organy, o których mowa w art. 169 ust. 1 ustawy, powzięły o tym wiadomość. Takie przesłanki w sprawie nie zachodzą. Marginalnie zatem Sąd wskazuje, że instytucja odstąpienia od wymierzenia kary nie może być mylona i nie może stanowić podstawy do miarkowania kary pieniężnej, a jedynie uprawnia Prezesa Urzędu do nie nakładania jej w ogóle. Inaczej ujmując na podstawie tego przepisu nie można obniżyć kary pieniężnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 15 października 2014 r. III SK 47/13, opubl. LEX nr 1540636).

Powyżej przedstawione okoliczności prowadziły do oddalenia odwołania I i II.

W odniesieniu do obu rozpoznawanych spraw o kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98, 99, 108 § 1 k.p.c. Zasada odpowiedzialności za wynik procesu polega na obowiązku zwrotu kosztów procesu przez stronę przegrywającą sprawę. W konsekwencji kosztami zastępstwa procesowego Prezesa Urzędu, określonymi na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) na 720,00 zł, obciążono w obu sprawach odwołującą spółkę.

W kwestiach procesowych Sąd wskazuje, że na podstawie art. 293 zdanie drugie ustawy Prawo restrukturyzacyjne zarządca może w toku postępowania sanacyjnego udzielać pełnomocnictw, w tym prokury. Zarządca pełni swoje funkcje do dnia zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego albo uprawomocnienia się postanowienia o jego

umorzeniu. Jego zmiana może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie. Jednakowoż zmiana zarządcy nie wpływa na ważność i skuteczność czynności podjętych przez jego poprzednika. Dotyczy to także udzielonych pełnomocnictw. Oczywiście, zważywszy że stosunek pełnomocnictwa oparty jest na zaufaniu, a zarządca bierze na siebie odpowiedzialność za działania pełnomocnika jak za działania własne, nic nie stoi na przeszkodzie wypowiedzeniu takiego stosunku.

W niniejszej sprawie zarządca (...) S.A. był reprezentowany przez pełnomocnika (vide pełnomocnictwo główne k. 77 i pełnomocnictwo substytucyjne k. 89, 93, 120 akt o sygn.. XVII AmE 35/23), którego umocowanie w sprawie, pomimo zmiany osoby zarządcy, nie wygasło. Ponadto aktualny na chwilę wydania orzeczenia zarządca został zawiadomiony o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 27 kwietnia 2023 r. (zawiadomienie doręczone w dniu 24 kwietnia 2023 r.), a nadto ze złożonego do protokołu rozprawy oświadczenia pełnomocnika, wynikało że zarządca posiadał wiedzę o prowadzonym postępowaniu, a więc w tym o rozprawie (k. 115v akt o sygn. XVII AmE 35/23).

12.05.2023 r.

SSO Małgorzata Wiliński

Sygn. akt XVII AmE 35/23

ZARZĄDZENIE

(...)

12.05.2023 r.

SSO Małgorzata Wiliński